

РАБУШЕНКО АНТОН

наук. кер. – Євченко Н.Г., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

м. Суми

ВПЛИВ ОПОДАТКУВАННЯ НА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ

Податки впливають на діяльність банків, їх прибутковість, фінансову стійкість, можливість формування фінансових ресурсів, конкурентоспроможність. Рівень цього впливу залежить від складу податкового поля банків, рівня його фіскальності, стабільності та досконалості податкової системи.

Традиційно для оцінки впливу оподаткування на результати діяльності суб'єктів господарювання використовують показник податкового навантаження, який визначає частку податкових платежів до бюджету та державних цільових фондів. Джерелом інформації для розрахунків можуть бути дані фінансової та податкової звітності.

Основним критерієм визначення впливу податків на результати діяльності банків може бути прибуток тому, що він є основним джерелом власних фінансових ресурсів. Крім того, найбільшу питому вагу в надходженнях до бюджету від банківських установ складає саме податок на прибуток, тому для дослідження було обрано податкове навантаження даного податку.

Узагальнення методичних підходів до визначення податкового навантаження з податку на прибуток довело доцільність його розрахунку як співвідношення поточного податку на прибуток банку і прибутку до оподаткування (ПН₁). Такий підхід відображає рівень податкового навантаження на фінансовий результат банку. Для порівняння було

проведено і аналіз показників податкового навантаження на чистий прибуток банків (ПН₂).

Таблиця 1 – Динаміка показників податкового навантаження банків України за період з 2009 по 2011 рр., %

Група банків	2009		2010		2011	
	ПН ₁	ПН ₂	ПН ₁	ПН ₂	ПН ₁	ПН ₂
Найбільші банки	27,59	51,82	33,11	36,19	19,44	63,85
Великі банки	22,53	30,49	18,5	20,4	14,27	15,66
Середні банки	47,15	102,27	32,27	95,28	40,62	67,75
Малі банки	33,59	46,18	32,64	44,71	31,26	35,48
Середнє по банківській системі	32,71	57,69	25,38	45,25	26,40	45,69

Як свідчать результати розрахунків середні та малі банки мають вищий рівень податкового навантаження порівняно з великими та найбільшими банками. Найвищі значення за період дослідження спостерігались у 2009 році, що пояснюється наслідками впливу фінансової кризи та збитковістю діяльності банківської системи через суттєве зростання витрат на формування резервів. У 2010-2011 рр. спостерігається наближення показника податкового навантаження до рівня ставки оподаткування з податку на прибуток (23% у 2011 році).

Для порівняння було також проаналізовано показник податкової віддачі (коефіцієнт, що розраховується ДПАУ), середнє значення якого по банківській системі у 2009 році складало 2,78%. За період аналізу значення показника зменшилось до 0,69%.

Таким чином, показники податкової віддачі суттєво відрізняються від показників податкового навантаження, розрахованих за даними звітності банків і не відображають реального рівня податкового навантаження на результати діяльності банків.